

Апстракт: У раду се разматрају неки видови проучавања сложеног феномена Првог светског рата из перспективе савремене компаративне/опште књижевности. Почетак истраживања уводи интердисциплинарни приступ масовном, активном и разноликом учешћу интелектуалаца, писаца и уметника у првом светском сукобу у људској историји, са судбинским утицајем на европску културу и стваралаштво у естетско-поетском, концептуалном и идеолошком и друштвено-политичком подручју. Пореде се ставови о рату у размишљањима и у делима писаца и уметника почетком XX века (италијанских и руских футуриста, немачких експресиониста), као и поводом избијања стварног сукоба, са реакцијама у распону од полетног прихватања, испуњавања грађанске дужности, или отвореног супротстављања, исељавања и практичног дезертерства. Истиче се двосмерни утицај непосредног искуства рата у уметничкој пракси – на поетско-естетској равни, кроз представљање смрти, разарања и патњи, поређење реалности рата и уметничког света обликованог у темељима европске књижевности (Хомер) или савремених естетика (футуризам, експресионизам, кубизам), са друге стране, неке конкретне примене авангардне естетике у рату („кубистичке“ маскирне шаре). Посебан нагласак се ставља на контекстуалне и формалне карактеристике естетске и поетске особине рата, функционално повезане са стањем књижевног система (жанрова и форми) и изражајним могућностима контекста (време, животна средина) укључујући дијахроне анализе.

Кључне речи: Први светски рат, компаративна књижевност, поезика, естетика, авангарда.

¹ Рад је настао у оквиру научног пројекта Института за књижевност и уметност из Београда ОН178008, *Српска књижевност у европском културном контексту*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.